

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 18 kor.
 Negyedévre 4 " "
 Helyben másfelé hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 " "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 26 kor.
 Negyedévre 6 " "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Eszerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Éves ár 180 kor.

NAGYVÁRAD, február 13.

Aktalopás.

—a.) A farsangnak vége van, utána a hamvazás is végbement már templominkban, de azok a politikai farsangi komédiák, amelyek mintegy négy héttel ezelőtt kezdődtek, még mindig nem akarnak véget érni. Egyik botrány a másikat kergeti, egyik szenzáció a másik után következik.

A hirhedt bárónét már kitoloncolták a fővárosból, de politikai izü vallomásai, leleplezései még mindig hasábszámra nyújtanak anyagot a szenzációt hajhászó sajtónak. Honnét, hogyan kerültek levelei nyilvánosságra? — hetek óta kutatják, de még mindig nem jöttek igazán a nyitjára.

Most azonban már nemcsak privát levelek tűnnek el, hanem hivatalos aktákra került a sor. Egy héttel ezelőtt nagy feltűnést keltett a főszámvevőszéknek hivatalos kimutatása a darabontkormány által törvényes felhatalmazás nélkül elköltött közpénzekről. Megdöbbenő volt látni a kimutatásból, hogy milyen könnyelműen utalványozták az ország pénzét nemcsak a rendelkezési alapból, hanem a kereskedelmi kormány kasszájából is. Még azt is megtették, hogy az őket támogató sajtó Judás-bérét három évre előre kiutalványozták.

Bármily meglepő volt is a főszámvevőszék közlése, mégis hiányos volt az. Nagy hézagok voltak benne. Éppen a legkényvelmetlenebb pontoknál. A főszámvevőszéktől követelték ezeknek a mutatózó hiányoknak a kitöltését, de hasztalan; nem tudtak eleget tenni a sürgetésnek, mert eltűntek az akták. Éppen azon akták hiányoztak, amelyek arra vonatkoztak, minő anyagi összeköttetést tartott fenn a Fejérváry-kormány a sajtónak át támogató részével. Ez persze meglehetősen kompromittáló dolog, és azért soknak érdekében állott volna a kompromittáló akták elfűnése. Talán már arra is gondoltak, hogy olyanoknál keressék azokat, akik ezen aktákban szerepeltek.

De a kutatás számai másfelé vezettek. Olyan emberhez, aki a darabont-kormány-

Lengyel Zoltánt még ellenségei is jellemes, tiszta kezű embernek ismerik. Hogy mégis ő hozzá jutottak ezek az akták szomorú bizonyosága ennek a farsangi komédiába beillő állapotnak, amikor az obstrukció hirhedt hőse, a szabadelvűek által ezerszer lekicsinyelt, kigunyolt és üldözött Zoltán, kezét fog a szabadelvűekkel, haladókkal és demokrataikkal a nemzeti érdekek letörésére.

Lengyel Zoltán tegnap még így mentegette magát:

Bizonyítási harcban állok Polónyi Gézával. Minden dokumentumot el kell fogadnom, a mit ismerősök és ismeretlenek pusztán az igazságom sorsa iránt érdeklődve, kezembe juttatnak. Hogy az összehajmozódó adatok közül mit használjak föl, mit hagyjak érintetlenül asztalom fiókjában, az az én dolgom. Én senkit fel nem bízok, senkit föl nem bérelek, senkit meg nem fizetek azért, hogy magán, vagy hivatali irást, avagy más bizonyítékot szolgáltatson, de természetesen, hogy viszont ki se dobom azt, aki engem ebben az afférben fölkeres.

Ha így állna a dolog, akkor is üres kifogás az ilyen.

De a legujabb hírek szerint, ha ugyan meg lehet bízni bennük, egy kissé másképp áll a dolog. A rendőrség állítólag megtalálta a levelet, amelyben Lengyel az aktalopásra biztatta emberét.

És ez, ha igaz, nagyot fordít a dologon. Ugy lehet Lengyel sorsán is, aki önmagán fogja esetleg tapasztalni, hogy nem tanácsos fejfel menni a falnak. Mert a legkeményebb koponyánál is keményebb a — fal.

A szenzációs aktalopásról fővárosi tudósítónktól vett híreink a következők.

Az a 3 akta, amelyet Hajdu Gyula ellopott és Lengyel Zoltánnak kiszolgáltatót, mind nagyobb szenzációt kelt. A közfigyelem első sorban a hirtelen hirhedté vált csendőrhadnagy Hajdu Gyula felé irányul.

Hajdu Gyula multja.

Hajdu a jogi pályára készült s ebben az időben a telefon hirmondónál felolvasó volt, aki azokat a híreket olvasta föl a telefon hirmondó előfizetőinek, a melyeket a szerkesztőség elkészített.

Katonai kötelezettségének eleget tévén, a

a csendőrséghez tetette át magát, ahol mint csendőrhadnagy ténylegesen szolgálatba lépett. Erdélyben szolgált, de vidám és költekező életet folytatott, minek következtében rendkívül sok adósságot csinált, úgy hogy helyzete tartahatatlanná vált s a csendőrséget ott kellett hagynia.

Igy került Budapestre az állami számvevőszékhez, ahol az iktató hivatalban, mint irodatiszt működött.

Gyanus jelenségek.

Rakovszky István az állami számvevőszék elnöke az Esti újság munkatársa előtt a következőt jelentette ki:

Hajdu Gyula ezelőtt másfél évvel került a számvevőszékhez. Az iktató hivatalban volt alkalmazva, igen jó modoru, kötelességtudó embernek mutatta magát és azt hiszem, hogyha ebbe a dologba bele nem keveredik, egész életén át megmaradt volna pontos hivatalnoknak. Azok az akták, amelyeket a kereskedelmi miniszteriumból a számvevőszékhez átküldtek, nem kerültek a maguk teljességében Hajdu kezeibe, csakis egyes részletek jutottak hozzá. Az utóbbi időben Hajdu tovább maradt a hivatalban, de munkáján nem látszott ennek eredménye. Figyelemmel kísérték mégis s így jöttek rá, hogy az akták eltűntek. En azonnal följelenttem a rendőrségnek, felfüggesztettem állásától és fegyelmet indítottam ellene.

Van-e büntárs?

Más forrásból a következőket jelenti az Esti Újság:

Az akták ellopásában Hajdunak okvetlen büntársa kellett hogy legyen és pedig a kereskedelmi miniszteriumban, mert Hajdut értesíteni kellett, hogy a miniszteriumban mikor indítják utnak a kérdéses aktákat.

A békeszerző (?) jutalma.

Allítólag az akták közt van egy levél, arról szól, hogy a kormány Mérai Horváth Károlynak, a Fehérvári kormány megbízottjának azokért a szolgálatokért, amelyeket a béke létrehozása körül teljesített 10 éven át törlesztendő 100 ezer koronát utalványoz. Ezt a tételt kifogásolta a számvevőszék és levélben értesítette erről a miniszteriumot, amely azt válaszolta erre, kifejtvén, hogy ez összegnek miként való elszámolása nem lényeges, de a fődolog, hogy benne legyen valamilyen cím alatt. Allítólag ez az a levél, amely a Hajdunál talált 3 akta között van.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izszadást.

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
 köhögés, skrofulozis, influenza**

ellen számtalan tanár és orvos által saponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona.

Szó se igaz a levélről.

Egy újabb és igen előkelő forrásból nyert értesítés szerint azonban ez az egész levélügy nem felel meg a valóságnak, levélről egyáltalában szó sincs.

Az első feljelentés.

Az állami számvevőszéknél néhány nappal ezelőtt bizalmas följelentés útján értesültek arról, hogy a számvevőszék aktáiból néhányat egy tisztviselő elvitt és azokat árusítja.

Dárday Sándor, az állami számvevőszék alelnöke azonnal feljelentést tett a rendőrségen, ahol a nyomozással a detektívtestületet bízta meg.

Krecsányi Kálmán detektívönök szoros megfigyelés alá vett egy este megjelenő lapot, miután éppen ez a lap adott ki legutóbb néhány titkosan kezelt levelet és a detektívönök abból a feltételezésből indult ki, hogy aki ilyen aktákat ellop, ösztönszerűleg is ahhoz az újsághoz viszi, amely már közölt hasonló dolgokat.

Miden embert megfigyeltek, aki a jelzett újságnál járt és így megtudták, hogy a számvevőszék egy hivatalos titkos többször értekezett Lengyel Zoltán országgyűlési képviselővel.

A második feljelentés.

Közben tegnapelőtt újabb bizalmas feljelentés érkezett az állami számvevőszék alelnökéhez. A Semmelweis-utca 2-ik számú házban lévő Erdélyi-féle fényképészeti műtőrem egyik alkalmazottja, Laufer Jolán kisasszony értesítette Dárday Sándort, hogy Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő három okmányt vitt el a fényképészhez, hogy a 7 oldalnyi terjedelmű okmányokat fényképezze le és a másolatot adja át neki.

A fényképész megfelelt a megbízásnak,

az okmányokat lefényképezte és tegnap a másolatokat az eredetiekkel együtt visszaadta Lengyel Zoltán országgyűlési képviselőnek.

De a képviselő tudta nélkül, a rendőrség egyenes utasítására készítetett egy harmadik másolatot is és ezt a másolatot az eredeti lemezekkel együtt átadta a rendőrségnek.

Az aktatolvajt letartóztatták.

Miután a rendőrség kinyomozta, hogy az aktalopás tényleg megtörtént és hogy a tolvaj csakis Hajdu Gyula lehet, aki a számvevőszéknél hivatalos titkos minőségben alkalmazva van, ma éjjel Irányi-utca 15. szám alatti lakásáról a detektívek Hajdu Gyulát behozták a főkapitányságra, ahol Pekáry Ferenc főkapitányhelyettes azonnal hozzáfogott a kihallgatáshoz.

Hajdu Gyula kezdetben állhatatosan tagadott és többek között ezeket mondta:

— Miért éppen a számvevőszék aktáit keresik? Hiszen ugyanezek az akták megvannak a kereskedelemügyi miniszteriumban is és onnan ellophatta valaki!

Tagadásánál megmaradt és mikor dr. Pekáry kijelentette, hogy lakásán házkutatást fognak tartani, mosolyogva mondta:

— Csak tessék. Az urak ott nem találnak semmit.

Dr Lengyel Zoltán levele.

Azonban a házkutatásnál mégis találtak valamit. Még pedig a pamlagon Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő levelét.

A levél, melyet a képviselő irt Hajdu Gyulának, a pamlag közepén feküdt, olyan feltűnő helyen, hogy első pillanatban a detektívek arra gondoltak, hogy a levelet számukra odakészítette valaki.

A levélben Lengyel Zoltán felsorolja azokat az aktákat, amelyekre neki szüksége van.

Egyebet a lakáson a detektívek nem találtak.

Amlkor Pekáry főkapitányhelyettes a levelet megmutatta Hajdu Gyulának, az egykedvűen szólt:

— No jól! Ha így állnak a dolgok, nincsen mit tagadni. Igen, az aktákat én vittem el a számvevőszéktől, hogy megmutassam Lengyel Zoltán urnak. Holnap az akták vissza kerültek volna az iratsomóba.

— És hol vannak most ezek az akták?

Hajdu Gyula benyult kabátja zsebébe és kifogástalanul szinpadias mozdulattal átnyújtotta az aktákat:

— Tessék parancsolni!

A Lengyel Zoltánnal való összeköttetésről Hajdu Gyula kitérő vallomást tett, de annyit bevallott, hogy ismeretségük kezdetén ő kereste fel a képviselőt.

Arra a kérdésre, ígért-e neki a képviselő pénzt az aktákért, vagy már adott is, Hajdu ez válaszolta:

— Erre a kérdésre nem felelek. Ha azt mondanám, hogy sem nem kaptam, sem nem ígértek nekem semmit, hanem önszántamból, hazafias felbuzdulásban tettem, amit tettem, az urak úgy sem hiszik el.

Ezek után a rendőrség Hajdu Gyulát őrizet alá vette és a detektívek szobájában helyezte el.

Hajdu Gyula erőteljes, széles vállú, pirospozsgás arcú férfiú, aki mielőtt a számvevőszéknél hivatalba jutott, a csendőrségnél szolgált mint főhadnagy. Pontos és szorgalmas hivatalnok volt, akiről hivatali előjárói ilyen cselekedetet fel sem teleretkeztek volna.

A keresztkérdések alatt végül határozottan kijelentette, hogy őt a cselekmény elkövetésére felbujtogatták.

A rendőrség az eljárást Hajdu Gyula ellen a hivatalos titok megsértése címén indította meg és ezen az alapon az okmánytolvajt hiva-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.**Szülők, fiuk, tanárok.**

Irtá: Dr. Kováts S. János.

(Vége.)

Az apa idősebb fiához már intelmet is intézhet. Én ekkép fogok szólni fiamhoz, ha arra való lesz: Bandi fiam! Én váltig azt hajtogatom előttem, hogy kelleténél jobban ne bujjad a könyveket: a tudományok tudományát ne bennök keresed, hanem abban, amit az élet és tapasztalat, érzésed és gondolkodásod tár föl előtted. Amennyit foglalkozol tanulmányaiddal, annyit, ha nem többet, foglalkozzál az élet jelenségeinek megismerésével. Ügyelj szorgosan arra, hogy tested s lelked egyensúlya meg ne billenjen. Amennyi gondot fordítasz értelméd művelésére, ép annyit fordíts tested ápolására és férfias fejlesztésére. Ha tudásban és elméleti ismeretben fogyatékos leszel is, ne bánd; ha Isten éltet és egészséges, erős férfivá fejlődöl, majd kiegészítéd idő folytán. A sok tudomány úgy se visz jóra (abból is megárt a sok); mert minél többet tud az ember, annál többre vágyik. Ebben is meg kell fékezni a mohó vágyat. Ha

tested elsatnyul, ha nyápic ember leszel, ha idegzeted minden kis hatásra ingerlékeny lesz, akkor mit ér a sok tudomány, ha semmi hasznát nem láthatod. Azt tartsd mindig eszedben, hogy tested is van, ha nem ügyelsz rá s nem ápolod annak rendje és módja szerint, elgöthösdödöt az életet s nem tudod élvezni, ami szépet és jót nyújt.

De azért tanulj ám, csak ne tulságosan! Nem bánom én, ha nem leszel is színjeles, csak megállid helyedet az iskolában, hogy majdan emberül megállhasd az életben is.

8. Az iskola a fiuban ne tanulót lásson, hanem a jövő magyar állampolgárt, a nemzeti élet egy fejlődő tényezőjét. Maga az iskola is egy darab tükre a nemzeti életnek, amelyet a növendékpolgár olyannak fog később is tekinteni, amilyennek az iskolában ismeri meg. Az élet útjain azokon a nyomokon fog haladni amelyekken ifjúkorában kezdett járni.

A jövő polgár nevelése és oktatása eszerint megfelelő legyen a célnak. Helyesen mondta egyik nagyváradi kollégám, akinek az iskolai nevelésről és tanításról magasztos elvei vannak, hogy a tanárnak a tanulóban nem buktatni való anyagot kell tekinteni, mert a buktatás csak a legvégső es köz, hanem állami és közgazdasági tényezőt, aki majdan aszerint válik

hasznossá vagy károsná, ahogy vele tanárai bántak. Azt számtalan eset bizonyítja, hogy a deák sorsa mennyire a tanár kezében van. Ezért végez a jó tanár megbecsülhetetlen munkát a serdülő nemzedék vezetésében. Ezért kellene a társadalomnak és az iskolának közelebb lenni egymáshoz, mint ahogy jelenleg áll.

Az iskola nem azzal tesz eleget nemzeti kötelességének és hivatásának, ha hazafias ünnepeket rendez; hanem főképpen azzal, ha erős, éptestű, józan gondolkodású és helyes i-előképességű polgárokat nevel. A középiskolai oktatásnak az nem lehet feladata, hogy megannyi tudóst neveljen. A tantárgyak arravalók, hogy általuk a fiuk megtanuljanak szabatosan gondolkodni és helyesen itélni. Erre az eredményre pedig úgy jut el, ha az osztályban nem szoritkozunk a feladott s otthon bemagolt leckék felmondására, hanem az anyag alapos feldolgozására. A tanár nem is tanít, hanem tanulást, de nem a tanulóknak otthoni keserves munkája árán, hanem az egész osztály bevonásával és közremunkálásával.

Ha tekintetbe vesszük azt a sok tanulni valót, ami az iskolában tanulóinkra vár; ha tekintetbe vesszük, hogy a sok tanulás dacára kevés nálunk az igazán kiművelt emberfő, amelyent a nagy Széchenyi óhajtott: akkor hama-

Ujdonságok farsangi cipőkben EIGNER EDE és Tsa

a legnagyobb választékban, a legelegánsabb és legjobb kivitelben

kizárólagos cipő raktárában NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

a hirneves KOBRAK-CIPOK egyedüli elárúsítása. — Telefon: 695.

talnokor letartóztatta. A vizsgálatot kiterjesztik azokra is, akik az aktalopásra felbujtották.

A főkapitány a Hajdu Lengyel ügyről rövid kommunikét adott ki, amelyben elmondja, hogy bizalmas feljelentés alapján jutott a számvevőszék tudomására az aktalopás, melyről Dárday Sándor számvevőszéki alelnök tett feljelentést a rendőrségen és ez a nyomozás folyamán előállította Hajdu Gyula számvevőszéki tisztviselőt, aki beismerte tettét és megnevezte azt, aki az aktalopásra felbujtogatta.

Az újabb vallomás.

Délben tizenkét órakor dr. Nagy Károly rendőrfogalmazó újból meghallgatta Hajdu Gyulát, aki korábban tett vallomását így módosította.

— Az aktalopásra őt az inspirálta, hogy a Nap című lapban négy öt nap előtt vezércikk jelent meg, melyben Lengyel Zoltán felszólította a kormányt, hogy tisztázza a lap-szubvenciókra vonatkozó vádakat. Ő erre egy lapra vonatkozólag elvitte az aktákat Lengyelnek, aki azokat nagy érdeklődéssel végigolvasta, de azt mondta, hogy neki az összes lapokra vonatkozó iratok kellene. Egyelőre nem jutott hozzájuk, de a véletlen tegnap a kezére járt. Délután két órakor egyedül volt a hivatalban egy Vörös nevű szolgálóval. Ekkor a kereskedelmi miniszterium egy Laszik Mátyás nevű szolgálója egy aktacsomót hozott. Megnézte a legnagyobb meglepetéssel konstata, hogy éppen azok az akták vannak a csomóban, melyeket ő keres. Az iratokat erre nyomban zsebre vágta s elvitte Lengyelhez, akivel együtt ment a fotografúshoz.

Lengyel nyomban másolatot is készített az aktákról. Az akták közül kettőt még tegnapelőtt sikerült visszacsempészni, a harmadikat tegnap este akarta visszalopni, de már akkor

rájöttek a dologra és így szándékát nem állt módjában végrehajtania.

Arra a kérdésre, hogy kapott-e pénzt Lengyeltől, határozottan tagadó választ adott. Kijelentette továbbá, hogy büntérsa nincs.

A letartóztatás.

Hajdu Gyulát nem bocsátották el többé a rendőrségről, hanem délben forma szerint is letartóztatták és délután átkísérték az ügyészséghez. A számvevőszék elnöke pedig még aznap felfüggesztette állásától.

Az ügyészség a Btk. 233. §-a alapján indította meg a büntető eljárást Hajdu ellen, vagyis lopás címén, melyet köztisztviselői jellegének felhasználásával követett el.

A lefényképeztetés.

Lengyel Zoltán tegnapelőtt, vagyis hétfőn délután 5 órakor vitte el az aktákat Erdélyi fényképészhez, ahol *Lauffer* Bella felirónő megtudván miről van szó, *Rózsa* Gyula asszisztenshez utasította. Lengyel megrendelte az akták lefényképezését úgy, hogy a fényképeket másnap reggel átvehesse. Azonban a műteremben kijelentették, hogy ez nem lehetséges, mert legalább 24 óra kell a fényképek elkészítésére.

Másnap délelőtt Lengyel elment a fényképekért, de csak délután kapta meg, mikor már a rendőrség is tudott a dologról!

Az akták tartalma.

Beavatott helyről vett értesülés szerint 4 aktát loptak el. Két akta a Fejérvári-kormány idejéből való: az egyik Méray-Horváth Károly szerződése a Fejérvári-kormányral, a másik akta egyéb összegekről szól, melyeket Fejérváriék bizonyos sajtóorganumoknak kiosztogattak. A harmadik akta bizonyos segélyről szól,

rosan rájövünk, hogy a mai iskolák nem járnak helyes nyomon és nem követnek eredményes eljárást. Hányszor halljuk azt az igazságot, hogy a mi apáink az iskolában kevesebbet tanultak, mégis több okos és tudó ember került ki belőlük, mint a mai férfinemzedékből, pedig ez a nemzedék sokkal többet tanul. Tanult, de kellő alaposság hiján.

Ha az iskolában azon volna minden tanár, hogy lehetőleg minden leckét ott tanuljon meg (amire sajnos a nagy létszám mellett szinte képtelen), akkor mennyivel több ideje jutna fiainknak a testi fejlődést előmozdító tényezők igénybe vételére.

9. De reméljük, ez az állapot hova — hamarabb be köszönt. Hogy minél gyorsabban beköszönjön, kívánatos, hogy a szülői ház és az iskola minél jobban közeledjék egymáshoz, hogy fiaink harmonikus testi és lelki fejlődése megvalósulhasson; kívánatos, hogy a szülői ház meleg érdeklődéssel kísérje az iskola munkáját, és hogy a tanári tekintélyt ne csorbítsa minduntalan a szülői gáncsoskodás; kívánatos, hogy a családot és iskolát a szeretet és bizalom kapcsa fűzze egybe. Végül az sem volna utolsó óhajításunk nekünk tanároknak, hogy a szülők ne az osztályozás rémes közledekora keressék föl fiaik tanárait, hanem évközben is többször, hogy a kölcsönös megbeszéléssel egyöntetűbben lehessen fölnevelni a kis honpolgárokat.

10. Tárcyálásom befejeztével visszatérek oda, ahonnan kitudtam, ahhoz a tételhez, hogy az iskolát hozzuk közelebb az élethez, hogy az iskolát modernizáljuk.

A jelenkor iskolájának, hogy derék magyar polgárokat neveljen, olyan nevelési módot kell alkalmaznia, melynél a rend és szórakozás, a fegyelem és függetlenség, a munkaszeretet és életkedv kiegyenlítődnek; olyan hely legyen az

iskola, ahol a munka nem unalom, ahol az engedelmesség ment a dactól, ahol az ifju megszokja a szabadságot szabadosság nélkül, a hódolatot kényszerítés nélkül; ahol az akarat, a felelősségérzet, erély és tette valóság nevelése nyomon kísérik az értelem nevelését.

A modern iskolának egyik nevelési eszközül kell választania a gyermek szabadságának nagyobb megbecsülését, mint ahogy az eddigi nevelés tette. Ez a szabadság nagy erénynek lesz egyebek közt az édesanyja: az akaratnak, amely nélkül nem egész ember az ember.

Az lesz a mai társadalomnak igazi megújodása, amikor fiaink már az iskola padjain hozzászoknak a maguk vezetéséhez, a helyes ítélet és gondolkodásmódhoz, a kezdeményezéshez; ha aztán ítéleteikben, gondolkodásukban és cselekedeteikben megszokják az önblzalmat s önállóságot, nem fognak esdő szemmel szétnézni az életbe való lépésük pillanatában protekció után, amellyel zöld ágra vergődhetnek, s amely nélkül nincsen boldogulás. A helyesen nevelt és kiművelt ifju másféle egyéniség lesz, mint mi vagyunk: kielégíthetetlen protegáltjai annak a kártékony protektornak, amelyet *államnak* hívunk.

Az ilyen ifjunak lesz bátorsága és erélye a kitaró cselekvésre, lesz saját akarata, tud és szeret élni szabadságával, meg tud élni a maga lábán. Mindjárt lepad tetemesen a stréberék, a protegáltak, a kitarítottak, a subventionáltak száma, a valakinek vagy valaminek az örökös köldüsü.

A modern kor iskolájának homlokzatáról ezek a szavak ragyogjanak le: *Maxima debetur puero reverentia*. A legnagyobb tisztelet illesse meg a gyermeket Utánunk a mostani gyermekeké lesz a világ!

melyet Kossuth egy szociológiai tanulmányokkal foglalkozó egyénnek külföldi tanulmányutjára több éven át biztosított; a negyedik akta újsághirdetési szerződés. Ezt az aktát Hajdu zsebében találták meg.

Más forrás szerint az egyik akta egy napilap alapítási ügye, a második szubvenciókról, a harmadik ösztöndijokról és a negyedik egyes nepilapok múlt évi segélyéről szól.

Lengyel nyilatkozata.

Lengyel Zoltán ma ismét nyilatkozik egy újságíró előtt. Előadta, hogy amióta Polóny¹ feljelentette, mindennap kap leveleket és személyesen is ajánlkoznak, hogy bizonyítékokat bocsátanak rendelkezésére. Ilyen volt Hajdu is, ki irodájában le sem ült, mikor felkereste. Allva adta elő, hogy hazafias érzéstől indítva hajlandó adatokat bocsátani rendelkezésére. Később iratokat mutatott fel neki és átadta azokat neki. O nyomban megbizta Erdélyit, fényképezze le neki az iratokat, mert látta hogy közérdekűek. Hogy Hajdu a számvevőszék hivatalnok, csak akkor tudta meg, mikor az akták már birtokában voltak. Pénzt tőle Hajdu nem kért, nem is kapott.

Azt hallotta, hogy állítólag egy levelét találták Hajdunál. Ez nem lehetséges, mert ő Hajdunak egyáltalában nem irt levelet. De lehet hogy valamely oly papírdarabot lelhetek, melyre ő épen arról tett följegyzéseket, hogy mi is az akták tartalma.

Hajdu Lengyel szerint hazafiasan cselekedett, gáncs és büntetés nem érheti, mert az állam kárára nem cselekedett. Ellenkezőleg azok károsították meg az államot, akik az ország pénzét így elharácsolták.

A M-g véleménye.

A M-g azt írja, hogy a rendőrség nyilván felelősségre fogja vonni Lengyel Zoltánt is, mint felbujtót és orgazdát. És itt felhossa *Liczedy* László esetét, aki pl. az állatkivitelre szóló földmivélsügyi miniszteri aktákat kapott annak idején és azt lapjában jóhiszeműleg közölte. Három havi fogházra ítélték el érte.

Hajdu Gyula védőjéül dr. Kemény Miklós fővárosi ügyvédet nevezte meg, akit erről a rendőrség nyomban értesített.

A Nap jelentése szerint Hentaller Lajos, zárszámadási bizottság elnöke napok óta reklámlált bizonyos aktákat, mert hiányoztak. Ezek a hiányzó akták akkor Lengyel Zoltán birtokában voltak.

Giacz főispán a bihari tisztviselőkről. Giac Antal főispánt ma egy fővárosi újságíró meginterjúvolta a fővárosban, hol a mai napot töltötte a főispán, a biharmegyei baksis dolgában. A főispán kijelentette, hogy a helyzet Biharmegyében nem olyan sötét, mint amilyennek leírják. A tisztviselők javarésze kikérné egyszerűen magának, ha valaki ajándékkal kínálná meg. Akik pedig az uradalmaktól eddig ajándékot elfogadtak, tették a múlt szokása alapján teljesen jóhiszeműen, anélkül, hogy ez befolyásolhatta volna őket. Az ily ajándékok elfogadását a mulban senki sem tekintette bűnnek, de ő még ezt is kiakarja irtani a megyéből. Mert ez a szokás a népre van nagyon erkölcsstelen hatással, mely nem ilyen természetűnek fogná fel az ajándék elfogadását.

Tisza Istvánt téves információ kézette felszólalásra a főrendiházban. Aktaszerűleg tudná

igazolni, hogy Tisza felszólalásának alapja téves.

A főispán bizalmát fejezte ki végezetül afelől, hogy rövid idő alatt meg fogják érteni nemes intencióit és akkor a mostani ellentétek megszűnnek a közjó érdekeinek hazafias szolgálatában.

Az általános választói jog. A belügyi kormány körrendeletben hívta fel a hatóságokat, hogy a kataszteri munkálatok alapján történt adókievetés változásairól, amennyiben azok a választói jogra hatással voltak, részletes jelentésben számoljanak be. A kimutatások augusztus hó végéig adandók. Miután ez a választói jog kiterjesztésének egyik mellékadata, bizonyos, hogy az adatgyűjtést még ez évben be fogják fejezni és ha ez évben nem is, de az átmeneti időszak előtt az új választási törvényjavaslat a Ház elé kerül.

Tisza látogatása Wekerlénél. Fővárosi tudósítónk jelenti: Tisza István gróf ma látogatást tett Wekerle Sándornál a miniszterelnöki palotában.

Lengyel Zoltán mentelmi ügye Mint fővárosi tudósítónk jelenti, Lengyel Zoltán mentelmi ügyében a mentelmi bizottság e héten még nem tesz jeentést. A bizottság ugyanis csak akkor járhat el, ha a Ház elnöksége a mentelmi ügyet, a képviselőház azon ülésének, melyben a bejelentés történt, hitelesített jegyzőkönyvével hozzá áteszi. Ez azonban a közbejött farsangi szünet miatt csak holnap történhetik, mert a képviselőház pénteki ülésének jegyzőkönyvét csak a holnapi ülésen hitelesítik. A nyolc napos záros határidő pedig csak ez időtől számítható.

A kórház 1906-ban.

A biharmegyei köz-kórház igazgatója tegnap számolt be a kórház múlt évi működéséről az alispánnak. E hatalmas intézmény az elmúlt évben is híven teljesítette missióját.

A jelentés szerint úgy a köz-, mint az elme-kórházi épületben nagyobb arányú változások nem történtek, egyedül az elme-kórházban alakították át illetőleg bővítették ki a konyhát, hogy az év elején megkezdődött házi élelmezésre alkalmas legyen.

A köz-kórházi épületben van a bujakóros osztály is, melynek kitelepítését az igazgató főorvos már régebb idő óta sürgeti, azonban a megfelelő intézkedések még a mai napig sem lettek megtéve. A főorvos megsürgeti a dolgot.

Az elmúlt évben az elme-kórházban állandóan 360 beteget kezeltek.

Az ápoló nővérek száma az elmúlt évben négygyel szaporodott. Jelenleg 24 ferencrendi ápoló apáca van a kórházban. Közülük négy állandóan az élelmezésnél van elfoglalva.

Az elmúlt évben a köz-kórházban összesen 6934 beteget ápoltak, 4247 férfit és 2687 nőt. Az ápoltak közül egészségesen hagyta el a kórházat 2238 férfi és 1384 nő. A halálozások száma igen nagy, leginkább a tuberkulózisnak volt sok áldozata. Meghalt az ápoltak közül 232 férfi és 192 nő.

A kezelő orvosi karban is történt több változás.

Lényeges újítás egyedül az élelmezésben történt. A kórházi betegeket eddig ugyanis a vállalkozók élelmezték, ami igen hátrányos

volt. A hétköznap bejött betegek ugyanis, csakis másnap reggel kaphattak ételmezt, mert csak akkor tudtak intézkedni a többlet szállítás végett. A jelenlegi házikézelés az eddigiek után itélve teljesen megfelel.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Február 21. este 6. Kath. liceumi bójti estély a főgimnáziumban.

Február 24. A Sport Egylet diáztornája, a realskola torna csarnokában, délután 4 órakor.

Március 7. este 6. Kath. liceumi bójti estély a főgimnáziumban.

Március 21. este 6. Kath. liceumi bójti estély a főgimnáziumban.

Április 13. Kath. liceum zárünnepélye.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralekban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket március 15. beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

*** Nagybójti prédikációk.** A váradolaszi plébánia templomban tegnap volt az első nagybójti szentbeszéd. A tágas templom egészen megtelt ájtatos hivelkkel. Imrik Sándor plébános megkapó szép beszédben fejtegette a Jézus nélküli ember életét. — Ma, csütörtökön délután a várad-velencei plébánia templomban, holnap, pénteken délután pedig a Szent László-templomban lesznek nagybójti szentbeszédok. Az előbbi helyen Mellau István főreáliskolai hittanár, az utóbb említett templomban pedig dr. Lestyán Endre theologiai tanár prédikál.

*** Új jegyző** Mezőkeresztesen múlt hó 22-én tartották meg a jegyzőválasztást, melynek eredményeként Szánthó Lajos nagykeréki jegyző lett megválasztva. A mezőkeresztesi főszolgabíró tegnap terjesztette be a választási jegyzőkönyvet. A nagykeréki jegyzői állás a kitűzött választás megtartásáig üresedésben van, a jegyzői teendőket az új jegyző állásának elfoglalásáig Szánthó fogja teljesíteni.

*** A postaigazgatóság Nagyváradon marad.** Hónapok óta többször felmerült az a hír, hogy a nagyvárad-i posta-táviráda igazgatóságát elviszik Debrecenbe. Mindannyiszor kijelentettük, hogy ez a hír hihetetlen, mert a kereskedelmi, forgalmi viszonyok teljes figyelmen kívül hagyása lenne, ha a postaigazgatóságot elvinnék tőlünk, már pedig egy ilyen intézmény elhelyezésénél csak ezek jöhetnek számításba. Az tény, hogy Debrecen postaigazgatóságát kért, s valószínűleg ebből keletkezett a híresztelés is, azonban a miniszter a kérelmet nem találta teljesíthetőnek. Tegnapelőtt megérkezett Debrecenbe a kereskedelemügyi miniszter leirata, amelyben a többek között a postaigazgatóság felállítására vonatkozólag a következőket mondja: »Debrecen iránt érzett legnagyobb és legőszintébb jóindulatom dacára, nem teljesíthetem a bizottságnak postaigazgatóság felállítására irányuló kérését sem, mert e mellett a szolgálat érdeke szempontjából helyt álló érveket felhozni nem tudnék és különben is a felállításra szükséges anyagi eszközökkel nem rendelkezem.« Ezzel lekerül ez a kérdés a napirendről.

*** Új orvos.** A bárándi községi orvosi állást most töltötte be a község választás útján. A választást dr. Törös László lett megválasztva községi orvosnak. A bárándi elüljárók most

tettek jelentést a választás eredményéről az alispánnak,

*** A vasöntöde ügye.** A mai városi közgyűlésen kerül tárgyalás alá Tátray Sándor műlakatos és vasöntöde tulajdonos kérelme, amely szerint a Teleky utcán levő vasöntödét ki akarja bővíteni s e célra a városon kívül, az őssi-temető mellett 1200 négyszögöl területet kér, négyszögölenként egy koronáért. Számított arra, hogy a város nemcsak szóval hirdeti az iparpártolást s mikor egy ilyen nagyjövőjű vállalat fejlesztéséről van szó, ha már ingyen nem, de legalább méltányos áron bocsátja át a különben is félreeső, hasznavehetetlen területet. Azonban a város kimutatta, hogy mikor arról van szó, hogy tényleg nyújtson is valamit az iparpártolás fejében, a megszokott garasoskodó politika lép előtérbe. A tanács is csak hajtogatja a gyárak szükségét, amíg egy ilyen nem jelentkezik, ha pedig már itt van egy új iparvállalat, igyekszik azt megölni. A városi főmérnök előbb 4 koronát javasolt a terület négyszögöléért, a szakbizottság azonban ezt 2 koronára szállította le. Így kerül a dolog a mai közgyűlés elé. A dolog különben nem olyan egyszerű, amint azt sokan gondolják. Hátha Tátray Sándor nem adja meg a 2 korona árat hanem továbbfejleszti az öntödét a mai helyén. Ezt a város nem akadályozhatja meg, mert a telepengedélyt már kiadta, a továbbfejlesztéshez pedig, a kir. iparfelügyelő kijelentése szerint, nem szükséges újabb telepengedély. E ső sorban a város érdeke, hogy a törvényhatóság jól megfontolja ezt a kérdést, mielőtt határoz; mert a kérelem elutasításával nehézségeket támaszt ugyan egy új iparvállalat fejlesztése elé, de azt meg nem gátolhatja, viszont az öntöde a város belterületén olyan állapotokat teremthet, hogy a város nagyon drágán fizetheti meg mostani szűkmarkuságát. Szerzett jogokat nem olyan könnyű elvonni. Emlékezzenek csak vissza a törvényhatóság tagjai a Kolozsvári utca elején levő nyersbőrtelep ügyére. Minden garasoskodás mellett is jó néha gondolkozni.

*** Egy szolgabíró panasza.** A magyarországi szolgabíró tegnap panaszt adott be az alispánhoz. E panaszában jelentést tesz Ertesy Zsigmond szolgabíró, előadja, hogy Szöllösy Ferenc főszolgabíró már hetek óta fekszik betegesen s a munka valósággal felhalmazódott. A magyarországi főszolgabírói hivatalban a rendes munkához is kevés a jelenlegi személyzet, azért kéri a szolgabíró az alispánt, hogy a hivatal részére kiegészítő munkaerőt adjon.

*** A tanítók fizetésrendezése.** A községi iskolai tanítók fizetésrendezése ügyében a kuttuszminiszteriumban Glatz Antal főispán, Rimler Károly polgármester, Szokoly Tamás orsz. képviselő és Sipos Orbán nyugalmazott királyi tanfelügyelő tárgyalásokat folytattak. Két laptársunk tegnap hírül hozta, hogy a fizetésrendezést a törvényhatóság tervezete szellemében jóváhagyták. Részletkérdéseket is közölnek olyan értelemben, hogy: az államségély a fizetésrendezésre nem fordítható, a fizetésrendezés megoldása céljából közköltöt emelni nem szabad, sőt még azt is, hogy a fizetésrendezés csak a jelenleg véglegesített tantervekre vonatkozik s az ezután be- választandó tanítók alapfizetésül csak a miniszteri intenciónak megfelelő 1400 korona alapfizetésben részesülnének. Nincs okunk kétkedni laptársaink hiteles információiban, de mi erről a kérdésről részletesen csak lapunk legközelebbi számában számolunk be, a mikor az egész ügy, a maga bonyolult részleteivel

együtt pozitív tény gyanánt kezeink között lesz.

* **Lueger állapota** Lueger állapota ma sem kedvezőbb, mint tegnap. Az érverés azonban nem olyan szapora, mint tegnap és a hőmérsék valamivel alább szállott.

* **A vámfelügyelő kérelme.** *Lisskay* Béla városi helyettes vámfelügyelő előterjesztést tett a tanácshoz, amelyben panasolja, hogy most az ő hivatalos helyisége egy szobából áll, ahol a pénzek és pénzértékű vámjegyek is kezeltenek s igen sokszor 10—12 embernek is van dolga a szobában. Mivel így a pénzek és értékek nincsenek kellő biztonságban, kéri hogy a tágas szoba egy válaszfalal osztassék ketté s az egyikben az értékek kellő őrizet alá helyezhetők legyenek. Vagy pedig az ő hivatalos helyisége mellett levő szobát, amelyben egy gépiró leány van csatolják az ő hivatalához. Kéri továbbá, hogy a lakására vezesse be a város a telefont, mert fordulnak elő olyan esetek, amikor az ő közbejöttére egyik vagy másik vámnál szükség van.

* **Hiányzó hadkötelesek** Most hogy közelednek a sorozási idők, az ország sorozó járásából egymásután érkeznek körözüvények a törvényhatóságokhoz, hogy a hiányzó hadköteleseket a vármegye vagy a város területén nyomozzák. Tegnap a hajduböszörményi sorozó járásból érkezett ilyen körözüvény, mely az ottani járásból hiányzó hadkötelesek névsorát tartalmazza. Hajduböszörményből összesen 12 állításköteles hiányzik, kiknek körözését kéri a főtisztviselő az alispántól.

* **A kolozsvári személyvonat balesete.** Mint értesültünk a Kolozsvárról induló 507. számú személyvonatot, melynek 10 óra 36 perckor kell berobognia a nagyvárad pályaúdvárra, tegnap este Bucsa és Csucsá állomások között oly természetű baleset érte, mely miatt a vonat csak négy órai késéssel érkezhetett be Nagyváradra. Az említett két állomás között ugyanis a vonat egyik kocsija kerekének tengelye eltörtött, minek következtében kénytelen volt nyílt pályán megállni. A vonat egy részét segélygép vitte be Csucsá állomásra, más részét pedig a személyvonat mozdonygepe Bucsára. Az eltörtött tengelyű kocsit pedig külön gép vontatta be a csucsai állomásra. A személyvonat utasainak egy kis ijedségen és a várakozás okozta unalmon kívül egyéb bajuk nem esett.

* **Osztrák gyufa magyar cégér alatt.** Kohn Jakab és Jozsef troppai cég gyufagyártmányait Budapest látképével és Andrassy Gyula gróf arcképével ellátott dobozokban hozza forgalomba, ily módon a közönséget megtéveszteni akarva, hogy gyártmányai magyar eredetűek. A jeles céget a hatóság figyelmébe ajánljuk, a kereskedőket pedig figyelmeztetjük, hogy ezen cégtől ne vásároljanak gyufát.

* **Felületesség a megyei építkezésnél.** A járási főtisztviselő lakások kibővítési munkáit most fejezte be a vállalkozó. Az építkezési terveket a mérnökség készítette el. A költségvetésnél azonban oly nagytoku hanyagságot tanúsított a mérnökség egyik tisztviselője, hogy az új munkáknál több lényeges munkát kellett ismét teljesíteni, melyekről a költségvetésben nem emlékeztek meg. E miatt az alispán átiratot intézett a mérnökséghez, honnan tegnap tett jelentést Varró Domokos főmérnök, aki jelentésében a jövőre nézve megnyugtatta az alispánt.

* **Gyógyáru kereskedést akar nyitni.** Vinnai Béla okleveles gyógyszerész a belügyminiszterhez folyamodott, hogy Nagyváradon

drogueriát nyithasson. A miniszter szabályszerű intézkedés végett a kérelmet leküldötte Nagyvárad városához.

* **Ahol nincs a községnek pénze.** A kavárd—tenke és venter vicinális utak kiépítéséhez Kapocsány és Varosány községeknek is hozzá kellett járulniok. A két község azonban nem csak a pénzbeli hozzájárulást, de a rendes közmunkát sem teljesítette. Az ut építéséről a mérnökségnek jelentést kell most tenni s a két községről sehogyszem tud elszámolni. A véleményezés végett kiadott ügyekre a két község azt hozta fel indokul, hogy a községeknek nincs pénzük, mivel a lakosság most igen meg van terhelve az utadón kívül is, melyek befizetését szintén nem tudják teljesíteni.

* **A finác leletez.** A járási főtisztviselő az elmúlt évben tiszteletdíj iránt illetőleg személyi pótlék iránt folyamodtak a megyei közgyűléshez. A kérelmezők egy közös kérvényben folyamodtak, azonban a folyamodványra nem ragasztották fel az egy koronás bélyegyet. A legutóbb megtartott pénzügyi vizsgálatkor a kiküldött tisztviselő feljegyezte a folyamodvány számát és most követeli a bélyegnek a megduplázott árát a kérelmezőktől.

* **Tüz Várad-Velencén.** Kolozsváru-túcán, a Varga András kávéházának udvarán kedden este az egyik kémény kigyuladt s a repülő szikrák meggyújtották az istálló tetefjét. A várad velencei tűzoltó különítmény csakhamar megjelent a tűznél s eloltotta a tüzet. Az istállónak csak egy kis része égett le.

* **Fehér holló.** A mai világban nagy sulya van a ropogós bankóknak s ha valaki elveszti, vagy elhagyja, nagyon ritkán látja viszont az angyalféjes papirosokat. Különösen a szállodákban, ahol sokan fordulnak meg. Hornyaszky Géza dobresti lakos szerencsés ember, mert az ő pénze visszakertül hozzá. Tegnapelőtt az Európa szállodában volt megszállva s mikor eltávozott, ott felejtette 700 koronával a tárcáját. Később találta meg a személyzet s Fülöp István vendéglős felsietett vele a rendőrségre, ahonnan elküldik Dobrestre a tulajdonosnak.

* **Elgázolta az omnibusz.** Kleiner Antal, a Széchenyi-szálloda omnibusz kocsisa tegnap alaposan beszésezett s mikor a vasúthoz hajtott ki az omnibuszával, kedve kerekedett egy kis versenykocszához. Közé vágott a két lónak s örült sebességgel hajtott a Rákóczi-uton. Egy szegény katona már nem tudott kitérni a rohanó lovak elől s az omnibusz rudja elütötte. A kerek kerestülmentek rajta s a lábát súlyosan megsérlemeztek. A katonát beszállították a csapatkórházba, a részeg kocsis ellen pedig megindították az eljárás.

* **A megfagyott csecsemő.** A Vízvezetési-utucán kített s megfagyott csecsemő anyját nagy apparatussal kutatja a rendőrség, de még nem jutott nyomába. Tudakozódtak a bábaképzésben, az összes szülésznőknél. Lehet, hogy a szegény gyermeket a hgyről vagy a vidékről hozták be. Tegnap felboncolták a szegény csecsemő hulláját, dr Gerő Sándor és dr Fisch Aron törvényszéki orvosok, a vizsgálóbíró jelenlétében s megállapították, hogy a gyermek halálát a fagy okozta.

A SZENT-LÁSZLÓ nyomdában legújabb divatu és legszebb névjegyek, valamint a legszebb ball és esküvői meghívók, ugyszintén mindenféle nyomtatványok jutányos árral készíttetnek a legszebb kivitelben.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Csütörtök: Vig özvegy.
Péntek: Lili.
Szombat: Gül baba.
Vasárnap: Vig özvegy.

A zsába.

Krasznay Andort hosszas betegsége után olyan szeretettel fogadta a közönség, a minőt ez a kiváló művészünk meg is érdemelt. Percekig tartó tapsviharral üdvözölték s egyes jóízű jelenetei után újból és újból megismélték a tünnetést. A »zsában« *Krasznay* egyik legjobb szerepe van, a mely alkalmas teret nyújt komikus tehetségének. Mellette a vigjátéki személyzet javaereje lépett fel. *Tóth Elek* a főhőst, a csapodár férjet kifogyhatlan élénkséggel játszotta, a miben méltó partnere volt *E. Kovács Mariska*, *Haraszi Mici*, *Pogány Janka*, *Szarvasi*, *Körmendi* mind csak emelték a sikert, amely teljes is volt. A közönséget állandó derűtségben tartotta a kitűnő bohózat, amelyet nagyon is érdemes volt pár évi pihenés után felfrissíteni.

Berki Lili vendégjátéka. A nagyvárad közönség kedves ismerősét látja viszont ma és holnap. A színház igazgatósága megnyerte két vendégföllépésre *Berki Lilit*, a kolozsvári színház kitűnő tagját. A népszerű primadonna ma a Vig özvegyben, holnap *Lili* ben lép föl. *Berki Lili* diadalainak számos emléke fűzi a nagyvárad közönséghez, a mely nyilván szeretettel fogja ünnepelni érdekes nagyvárad szereplése alkalmával.

Elő nagyvárad teigazdaság.

Nagyobb uradalmakkal kötött egyezés folytán naponta fejt

friss tejet

— mely minőségre minden kezelet felülmu', — házhoz szállít bármily kis mennyiségben is.

Minden megmaradt tej mennyiségből technikai uton *kitűnő tea vaját* állít elő, melynek minden darabjain a valódiságot a czéjelzés biztosítja.

A tej kitűnő minősége és táptartalma minden vidékről beszallított tejet felülmu' s a kihordas pontossága minden gazdasszony előnyére szolgál.

Lefölözött, sütésre alkalmas tej literenként 8 fillér. — Nagyobb és állandó vételnél árkedvezmény.

Író, tejszín, turó, tejföl bármikor kapható. Megrendelés bármely kihordónál, vagy a Menház-utca háta mögött **Grünfeld Áron** lakásán, Liget-utca, 13. sz. a. eszközölhető.

IRODALOM.

A Szigligeti Társaság matinéja. A Szigligeti Társaság február hó 17-én vasárnap délelőtt 11 órakor a kir. jogakadémia dísztermében felolvasó ülést tart a következő műsossal: Köttemények. Irta és felolvassa Miklós Jutka, a Társaság rendes tagja. A táncról. Irta és felolvassa Géczy Lajos a Társaság rendes tagja. V díla-les. Humoros elbeszélés irta és felolvassa Kaczevinsky Andor, a Társaság rendes tagja. A Társaság a felolvasó ülésre külön meghívókat nem bocsát ki. Felolvasó ülések nyilvánosak s azokon az érdeklődők külön meghívó nélkül is megjelenhetnek, mint a Társaság szívesen látott vendégei.

TANÜGY.

Magánvizsgálatok a polgári fiúiskolában. A községi polgári fiúiskola igazgatósága ezennel értesíti mindazokat, akik a folyó évi *husvét* előtt tartandó magánvizsgálaton vizsgát tenni óhajtanak, hogy ez iránti kérelmet felszerelt kérvényüket febr. 23-ig az igazgatósághoz nyújtsák be, mert később érkezőket nem fogad el az igazgatóság.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Saját reputációm érdekében szükségesnek tartom kijelentni, hogy a „Nagyvárad Ujság” vasárnapi számára egyáltalán nem reagálok, mert én Nógrádi Gyula ellen váltó hamisításért feljelentést nem tettem.

Nagyváradon, 1907. február 13-án.

Kardos Elemér
joghallgató.

Özv. Dr. Deákné
Fog műtermében
Lakik: **Nagyvárad Szilágyi-Dezső u. 18.**
A legjobb amerikai porcellánból készit
fogakat,
végez minden e szakmába vágó műveletet.

KÖZGAZDASÁG.

Tarifális sérelem a magyar liszttel szemben. Az év elején életbe lépett magyar-osztrák—lindai—vorarlbergi vasuti köteléki díjszabás azt a malomiparunkra nézve sérelmes újítást honosította meg, hogy drágább díjtételeket bocsát a lisztállítás rendelkezésére, mint a gabonára, ami nemcsak liszt kivitelünkre nézve hátrányos, hanem ellenkezik közös áruosztályozásunk ama rendelkezésével is, amely egyebekben Auszria iparának kedvezne, hazánk csak azt az egy előnyt nyújtja, hogy a gabonát és lisztet együtvé osztályozza.

Előkészület a sáskairtásra. Az országos csapás, amely a hortobágyi sáskák elszaporodásával és széjjelrájásával a félország ter-

mését fenyegette, az idén ismét kísérteni fog. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter az érdekeltektől hatóságait és a szakértőket február 15-ére értekezletre hívta össze, hogy a sáskairtás módjait velök megbeszélje.

A gabonatözsde határídeje.

Budapest, február 13.	
Buza április	14.82 — 14.84
Rozs április	13.41 — 13.46
Tengeri május 1907	10.40 — 10.42
Repeze aug.-ra	25.86 — 26.—
Zab ápr.-ra	15.00 — 92.78

Értéktözsde.

Budapest, február 13.	
Osztrák hitelrészvény	678.—
Magyar hitelrészvény	796.—
Leszámloló bank	506.—
Rimamurányi	525.—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	670.—
Közuti vasut	594.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 február 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	114.25
Magyar koronajárdék 4%	96.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	84.80
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	1.01
Magyar gyermekjegy-kölcsön	205.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	154.—
Osztrák járdék ezüstben	99.—
Osztrák járdék papirban	100.—
Osztrák korona járdék	117.30
Osztrák járdék aranyban	99.30
18+0. oszt. államsorsjegyek	17.80
Osztrák-magyar bankrészvény	157.—
Magyar hitelbank részvény	18.36
Városi villamosvasut	688.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	688.50
20 frankos frankos (Napolendor)	14.12
Osztrák magyar államvasuti részvény	676.50
Német birodalmi márka	19.90
London vista	117.62
Páris vista a	95.45
20 márkás arany	23.48

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. — 59.

Irta: Fergus Hume.

— Angolból. —

— Azért, mert a Madge lázas félrebeszéléséből úgy is megtud mindent, — felelte Calton. — Sokkal jobban bánt, hogy Kilsipet is meg kell hívunk a felolvasásra.

— A detektív? — ijedt meg Brian. — Csak nem komolyan beszélsz az Istenért!

— De nagyon is. Mert Kilsip szentül meg van győződve, hogy Moreland a gyilkos; s ha nem tudja meg a valót, akkor addig fog nyomozni, míg megtalálja és . . . kitálatja. Ezt pedig meg kell akadályoznunk.

— Hát Moreland? — kérdezte Brian aggodva. — Bizonyosan ő is tud valamit, mert különben nem járt volna itt . . .

— Aligha nem meglátta és megleste Frettlby, mikor Whyte után ment és most megszarolta.

— De vajon kapott-e pénzt Frettlbytől? — kérdezte Brian.

— Rögtön megtudjuk, — felelte Calton, — csak a cheque-könyvecskét találjuk meg.

A cheque-könyvecske hamar elő is került,

de az utolsó héten kifizetett összegek mind csekélyek voltak: tíz, husz, ötven font. — ami számításba se jöhetett a zsarolás esetében. Hanem az utolsó lap ki volt tépve a cheque-könyvecskéből, — ennek az összegét tehát nem lehetett megállapítani.

— Azért tépte ki, hogy senki se ellenőrizhesse az összeget, — mondta Calton.

— Na, és futni hagyjuk a zsarolót? — kérdezte Brian.

— Minden esetre, — felelte az ügyvéd; — ámbár nem hiszem, hogy megszökött, mert akkor Kilsip már értesített volna engem. És azért is szükséges, hogy Kilsip mindent megtudjon tőlünk, mert különben addig faggatná Morelandot, míg ez maga is elárulna mindent.

— Hát Sal? — kérdezte Brian szorongva.

— Ő a törvényes örökös . . .

— Egyelőre ne szóljunk erről, — felelte Calton elgondolkozva. — Várjuk meg, hogyan rendelkezik Frettlby a végső akaratában. Ha nem emlékezik meg Sal Rawlinsról, akkor Madge biztosíthat neki szép életjáradékot; ha ellenben megemlékszik róla, akkor mindent meg kell mondanunk neki. De én nem hiszem, hogy önnek aggodalomra legyen oka; meg vagyok győződve, hogy Madge az egyetlen és általános örökös.

— Engem nem a pénz bánt, — sóhajtott Brian, — hanem az a szegye, hogy kiderült a Madge törvénytelen születése.

— Az pedig nem fog kiderülni, — fejezte be a beszédet Calton határozottan.

XXXII. FEJEZET.

De mortuis nil nisi bene.

A beteg Madge szobájában senki se volt, a hűséges Salon kívül, aki legnagyobb odaadással ápolta a beteget. Madge össze-vissza beszélt; hol énekelt, hogy Briannal tréfált, hol sirt vagy édes anyjáról beszélt; de legtöbbször apjával volt baja; s egyre azon könyörgött neki, hogy mentse meg magát!

— Vér van a kezén! — sikoltzott, felülve ágyában: — piros vér, amelyet nem mos le semmi viz. Oh Isten! Mentse meg! Brian nem vétkez; az apám gyilkolta meg. Isten! Isten! — zokogta keservesen, amint kimerülten visszaroskadt párnáira.

— Mit jelent ez? — kérdezte az orvos meghökkenve.

— Azt, hogy félre beszél, — felelte Sal kurtán.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szőlőoltványokat.

a legnemesebb csemege fajokban szállit, fajtisztaságért jót állva, a legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti

első szőlőoltvány telep

tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes 33.
(Nagyküküllő megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának **lentől szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.**

Belépési felhívás.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”
1907. január 1-én nyitja meg
12-ik évtársulatát.

A szövetkezet kizárólag azon célnak szolgál, hogy kötelező heti befizetések által, apró tőkék gyűjtésével fejlessze s ápolja a takarékosági szellemet, lehetővé teszi, hogy kisebb összegek is gyümölcsöző tőkévé nőhessenek s így mindazoknak, kik keresetüknek csak kis részét tudják félre tenni, szövetkezetünk valóságos gyűjtőpénztára.

A kötelező heti befizetés minden jegyzett üzletre után 20 fillér, mely 3 évig, vagyis 156 héten át fizetendő, mely idő lejártá után az összegyűjtött tőke osztalékkal együtt kiadatik.

Tagok felvétele s az új törzsbetéli könyvecskék kiadása mai naptól kezdve d. e. 9-12-ig, d. u. 3-5 óráig a szövetkezet hivatalos helyiségében (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) eszközöltetik.

Nagyvárad, 1906. november 6.

Az igazgatóság.

A 12-ik évtársulat befizetési napjai:

Hétfőn délután 3-5-ig,
Csütörtök délután 3-5-ig

Egy két jó családból való,
2-3 középiskolát végzett fiu
fizetéssel felvétetik
tanulónak
a Szent László nyomdában.

Baros u. 60. sz. a. volt Mandel féle házban)

4 szoba,

fürdő szoba s hozzá tartozó mellékhelyiségből álló lakás 1907. január 1-től kiadó
Értekezhetni a: Polgári takarékpénztárnál.
Kossuth u. 4 sz.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érdeklődőket, hogy tart raktáron 3 legfeljebb 34 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, honalyos (matt), színes fényképszőlámpák s mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári vilámpák árai mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, hővítését, átalakítását, javítását, vilámpák kezelését, hozzátartozó szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árai mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Meghívás
a **Nagyvárad** **Takarékpénztár**
Részvénytársaság

60-ik rendes közgyűlésére,
mely **1907. évi február hó 24-én délelőtt**
10 órakor, saját üzlethelyiségében fog meg-
tartatni.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1906-üzlet év. eredményéről.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1906. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.
3. Az alapszabályok 40. § a értelmében kilépő 5 napibiztos helyére 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra; a lemondás folytán megüresedett 1 napibiztos tisztség betöltése 2 évi időtartamra.

4. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-alap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazat számát előtűntető térítvényeivel láttatni-e.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben folyó évi február hó 17-től megkezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.

Nagyvárad, 1907 február hó 6-án.

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. § a értelmében érvényes határozat hozatalra 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmad-részt képviselik.

Uj üzlet Uj! üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő-
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa-butorok rendki-
vül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Uj varroda és szabász-terem.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy üzletemet egy, a mai kor igényei-
nek teljesen megfelelő gyermek- és női ruha, valamint mindennemű férfi, női és gyermek
fehérnemű varrodával és szabászteremmel bővítettem ki úgy, hogy aki *Alkalmi*
Aruházamban igen jutányos árért vásárolt szövet, schifon, vászon, flanel, barchet
vagy bármily árucikket, gyorsan, izlésesen és *eddig még nem létezett* olcsó árban
készíttem el. Az általam elvállalt darabokért felelőséget vállalok.

Miután ezen vállalatomat nem anyagi érdekből,
hanem csupán a tisztelt vevőim kényelmére és kíván-
ságára rendeztem be, kérem próba rendeléseikkel állítá-
som valóságáról meggyőződni.

B. pártfogást kérve, vagyok kitünő tisztelettel, az Alkalmi Áruház tulajdonosa

SZÉKELY JENŐ

Fő-utca, Rimanóczy-palota. Fröhlich-féle hentesüzlet mellett.

Helyi és vidéki telefon 633. szám.

„SMITH PREMIER”

a világ legtokéletesebb **írógépe:** (Gyár: Amerika) Magyarország és a balkán államok
részére főüzlet: **BUDAPEST, VI, ANDRÁSSY-UT 4**

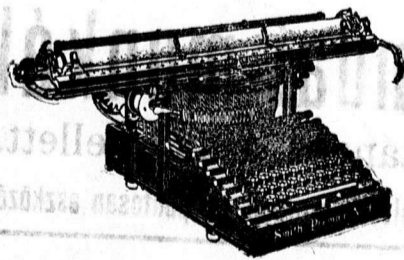
Az egész világon

több mint

300.000 db.

van

használatban.

Aladása korjelszava!

bemutatjuk.

kívánatra

Írógépünköt

nyilatkozat.

Számos elismerő

Előnye: **erős szerkezet, modern alkotás,**
egyszerű kezelés

Három színben ír: **viola, piros, fekete.**

Az 1900-ik párisi világkiállí-
táson a legmagasabb kitünté-
tést a **Grand Prix-t** nyerte.